



9.4.2018

Dnro 34/61/18

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Valtakunnansyyttäjänviraston lausunto

Kuulemis- ja lausuntopyyntönne 23.3.2018 koskien hallituksen esitystä 30/2018 vp

Kysymyksessä olevalla hallituksen esityksellä saatetaan Suomen lainsäädäntö vastaamaan vaatimuksia, jotka johtuvat terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta tehdystä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2017/541/EU.

Esitys perustuu oikeusministeriön 5.5.2017 asettaman työryhmän mietintöön 56/2017. Valtionsyyttäjä Tom Laitinen on edustanut Valtakunnansyyttäjänvirastoa työryhmässä. Laitinen on työryhmässä esittänyt Valtakunnansyyttäjänviraston kannanotot niistä lainsäädäntömuutoksista, joita direktiivi 2017/541/EU työryhmän mietinnön mukaan edellyttää. Tämän vuoksi Valtakunnansyyttäjänvirastolla ei ole lausuttavaa esityksestä.

Valtakunnansyyttäjänvirasto katsoo kuitenkin aiheelliseksi painottaa sitä, että esityksessä on kysymys direktiivin täytäntöönpanosta. Direktiivi on säädöstyyppi, jolla osoitetaan tavoitetilä kansalliselle lainsäädännölle. Se on tyypillisesti lainsäädäntöjen yhdenmukaistamisen väline. Direktiivin keskeinen oikeudellinen vaikutus on jäsenvaltion velvollisuus panna se täytäntöön täydellisesti, sitovasti ja avoimesti säädetyssä implementointiajassa. Täytäntöönpanon muodot ja keinot ovat periaatteessa kansallisessa päätösvallassa, mutta etenkin yksityiskohtaiset direktiivit on sanasta sanaan siirrettävä kansalliseen sääntelyyn.

Direktiivi 2017/541/EU on hyvin yksityiskohtainen ja poikkeukseton eikä se siten jätä kansalliselle lainsäätäjälle harkintavaltaa. Direktiivi on pantava täytäntöön kaikilta osin.



9.4.2018

Dnro 34/61/18

Julkisuudessa ja työryhmän mietinnöstä annetussa lausuntopalautteessa on ollut havaittavissa, että esitetyistä direktiiviin perustuvista lainsäädäntömuutoksista on tehty varsin pitkälle meneviä johtopäätöksiä. On esitetty muun ohella, että niin sanotun itseopiskelun kriminalisoiminen voi johtaa siihen, että autokoulun käyminen voidaan tulkita rangaistavaksi kouluttautumiseksi terrorismirikoksen tekemistä varten.

Esitettyihin lainsäädäntömuutoksiin liittyvää lainkäyttäjien harkintaa on pyritty ohjaamaan esityksen perusteluihin otetuilla mahdollisimman yksityiskohtaisilla lausumilla. Itseopiskelun osalta on esimerkiksi korostettu sitä, että rangaistavaa on vain sellainen tahallinen opiskelu ja kouluttautuminen, jonka tarkoituksena on konkreettisen ja yksilöitävissä olevan edellytykset täyttävän terroristisen teon tekeminen. Jos tahallisuutta ja tällaista tarkoitusta ei voida näyttää, rangaistussäännöstä ei voida soveltaa.

Syntynyt keskustelu osoittaa omalta osaltaan, että terrorismirikoksia koskevilla rangaistussäännöksillä on kiinteä yhteys perusoikeuksiin ja niiden käyttämiseen. Kun harkitaan syytteen nostamista terroristisesta teosta, on harkittava sekä terroristisen tarkoituksen olemassaoloa että toiminnan suhdetta perusoikeuksien käyttämiseen. Syyteharkinnassa on siksi noudatettava erityistä huolellisuutta. Tämän vuoksi valtakunnansyyttäjälle on säädetty yksinomainen oikeus terroristista tekoa koskevan syytteen nostamiseen.

Valtakunnansyyttäjä


Raija Toiviainen

Valtionsyyttäjä


Tom Laitinen